1940 ий
15
АВГУСТ
№ 74 (687)
Акше 5 ыр.

10-шо ИЙ ЛЕКТЕШ

Чыла эллаСе пролетарий-шамыч, ушныза!

Ӱрвезе коммунист

ВЛКСМ Маробком ден Йошкар-Ола Горком орган

Чодра промышленность планым ончылгоч темышаш верч

Чодра — Марийский республикын эн кугу поянлыкше. Тудо мемнан республиклан велэ огыл, а пӱтынь Советский Союзлан пеш кугу значенийым иметла. Социалистический государствын экономикышлыже да калык озанлыкыштыже эн кугу рольым модеш.

Кумышо Пятилеткыште чодра поснак кугу значенийым иметла. Садлан Молотов йолташ партийын XVIII с'ездыштыже чодра промышленностьын шенгелан кодмашыжым пытараш, манын задачым шынден. Тиде кугу почетан государственный пашаште комсомол да молодежь активно участвоватлышаш улыт, ӧрдыжеш кодаш нигузеат огеш лий.

Республикыште ятыр лестранхоз да лесопункт-шамыч пашам моштен организоватлымылан кӧра, чодра ямдылыме да шупшыктымо планым квартал гыч квартальыш эреак эртарен темат. Теве Юринский лестранхоз 1940 ийын пел ияш планжым 299,6 процентлан, Йошкар - Олинский—272,5 процентлан, Волжский — 215,6 процентлан теменыт.

Чодра планым ончылгоч темышаш верч посна комсомолец да молодежь начар огыл тыршеныт. Йошкар - Олинский лестранхозын Мутькинский прорабский пунктышто паша ыштыше комсомолец Н. Дорофеев йолташ II квартал чодра ямдылыме планым 200 процентлан да шупшыктымо планым 105 процентлан темен. Садланак вет тудо республиканский почет онгашке пурталтын. Тиде прорабский пункт пеленсе комсомольский организацийын секретарьже Шарипов йолташ кечаш паша нормым 200 процент марте тема.

ВЛКСМ райком, лестранхозласе да прорабский пунктласе первичный комсомольский организаций-шамыч ончылно кызыт пешак кугу задача-шамыч шогат—тиде чодра планым темымашке комсомолец-шамычым да молодежьым мобилизоватлаш, чодра паша стахановец - шамычын опытыштым кумдан шараш, трудовой дисциплиным нарушатлыше-шамыч ваштареш кучедалаш. Чодра промышленность планым ончылгоч темышаш верч комсомолец-шамычлан да молодежьлан уло кумылышт дене тыршыман.

Йошкар Армийыште да Военно-Морской Флотышто единоначалийым пенгыдемдыме нерген

СССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТ ПРЕЗИДИУМЫН

УКАЗШЕ

Комиссар-шамыч институтын шкенжын основной задачыже-шамычым ынде шуктымыжлан, Йошкар Армий ден Военно-Морской Флотын команадный кадрыштын пытартыш ийлаште серьезно пенгыдеммыштлан лийын, тугак частьлаште да соединенийлаште тичмаш единоначалийым шуктышашлан да командирын—частьлаште политический пашаланат тичмаш ответственностым нумалше, войска-шамычын полновластный руководительже авторитетым умбакыже йӧнлаташашлан,— СССР Верховный Совет Президиум пунчалеш:

1. СССР Центральный Исполнительный Комитет ден Калык Комиссар-шамыч Советын 1937 ий 15 августышто пенгыдемдыме 105-1387 № „Пашазе-Кресаньык Йошкар Армийын военный комиссарже-шамыч нерген Положенийым" отменитлаш.

2. Йошкар Армий ден Военно-Морской Флотысо соединенийлаште (корпуслаште, дивизийлаште, бригадылаште), частьлаште, корабльлаште, подразделенийлаште, военно-учебный заведенийлаште да учрежденийлаште командир-шамычын (начальник шамычын) политический паша дене заместительыштын институтшым пурташ.

3. Корпуслаште, дивизийлаште, бригадылаште политический пашам кечын эскерен шогаш живой контрольым шукташ округ, фронт да армий - шамычын Военный Советыштым обязатлаш.

СССР Верховный Совет Президиум Председатель М. КАЛИНИН.

СССР Верховный Совет Президиум Секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль. 1940 ий 12 август.

Производствышто тыгыде шолыштмашлан да хулиганствылан уголовный ответственность нерген

СССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТ ПРЕЗИДИУМЫН

УКАЗШЕ

1. Предприятийыште але учреждениыште совершитлыме „тыгыде шолыштмаш" манме, тудын кугытшым ончыде,—тудо шке характерже дене закон почеш утларак кугу наказанийыш ок кондо гын, ик ийлан тюрьмаш петырымаш дене каратлалтеш манын, установитлаш.

2. Предприятийлаште, учрежденийлаште да общественный верлаште хулиганский действий-шамыч—нуно шке характерышт дене закон почеш утларак кугу наказанийыш огыт кондо гын, ик ийлан тюрьмаш петырымаш дене каратлалтыт манын, установитлаш.

3. Тиде Указ дене келшышын уголовный кодексышкышт вашталтыш-шамычым пурташ Союзный Республика шамычын Верховный Советыштлан кӱшташ.

СССР Верховный Совет Президиум Председатель М. КАЛИНИН.

СССР Верховный Совет Президиум Секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль. 1940 ий 10 август.

Прогул да предприятий ден учрежденийла гыч самовольно кайымаш нерген паша-шамычым калык суд-шамычын калык заседатель-шамычын участвоватлымышт деч посна ончымышт нерген

СССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТ ПРЕЗИДИУМЫН

УКАЗШЕ

Уважительный огыл причина дене прогулым ыштымаш да предприятий ден учрежденийла гыч самовольно кайымаш нерген паша-шамычым калык судья-шамыч единолично, калык заседатель-шамычын участвоватлымышт деч посна ончат манын, установитлаш.

СССР Верховный Совет Президиум Председатель М. КАЛИНИН.

СССР Верховный Совет Президиум Секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль. 1940 ий 10 август.

ПЕРВЫЙ СОЗЫВ СССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТЫН ШЫМЫМШЕ СЕССИЙЖЕ

СССР Верховный Советын приниматлыме Закон-шамыч

СССР Конституцийын (Основной Законын) 13, 23 ден 48 статьяже-шамычым вашталтыме да ешарыме нерген Закон

Союзный Молдавский Советский Социалистический Республикым образоватлымылан да Советский Социалистический Республика-шамыч Союзыш Союзный Литовский Советский Социалистический Республикым Союзный Латвийский Советский Социалистический Республикым да Эстонский Советский Социалистический Республикым приниматлымылан лийын СССР Конституцийын (Основной Законын) 13, 23 да 48 статьяже - шамычым вашталтыш ден ешартыш-шамычым пурташ да нине статья шамычым тыге изложитлаш:

„**13. статья.** СССР Социалистический Республика-шамыч Союз тӧр праван Советский Социалистический Республика-шамычын добровольно ушнымашышт основеш образоватлыме Союзный государство лийын улеш. Тушко ушненыт:

Российский Советский Федеративный Социалистический Республика,
Украинский Советский Социалистический Республика,
Белорусский Советский Социалистический Республика,
Азербайджанский Советский Социалистический Республика,
Грузинский Советский Социалистический Республика,
Армянский Советский Социалистический Республика,
Туркменский Советский Социалистический Республика,
Узбекский Советский Социалистический Республика,
Таджикский Советский Социалистический Республика,
Казахский Советский Социалистический Республика,
Киргизский Советский Социалистический Республика,
Карело-Финский Советский Социалистический Республика,
Молдавский Советский Социалистический Республика,
Литовский Советский Социалистический Республика,
Латвийский Советский Социалистический Республика,
Эстонский Советский Социалистический Республика".

23 статья. Украинский Советский Социалистический Республика Аккерманский, Виницкий, Волынский, Ворошиловградский, Днепропетровский, Дрогобычский, Житомирский Запорожский, Каменецк - Подольский, Киевский, Кировоградский, Львовский, Николаевский, Одесский, Полтавский, Ровенский, Сталинский, Станиславский, Сумский, Тарнопольский, Харьковский, Черниговский, Черновицкий область-шамыч гыч ышталтын".

48 статья. СССР Верховный Совет кок Палатынат пырля заседаниешыште тыгай составан СССР Верховный Совет Президиумым сайла: СССР Верховный Совет Президиумын Председательже, тудын луаткуд заместительже, Президиум секретарь да Президиумын 24 членже.

СССР Верховный Советын Президиумжо шкенжын чыла пашаже дене СССР Верховный Советлан подотчетный улеш".

СССР Верховный Совет Президиум Председатель М. КАЛИНИН.

СССР Верховный Совет Президиум Секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль. 1940 ий 7 август.

25

ПЕРВЫЙ СОЗЫВ СССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТЫН ШЫМЫМШЕ СЕССИЙЖЕ

СССР Верховный Советын приниматлыме Закон-шамыч

М. И. Панкратьев йолташым СССР Прокурор обязанность деч утарыме нерген

Советский Социалистический Республика-шамыч Союзын Верховный Советше **пунчалеш:**

Михаил Иванович **Панкратьев** йолташым тудын йодмыжо почеш СССР Прокурор обязанность деч утараш.

СССР Верховный Совет Президиум Председатель М. КАЛИНИН.
СССР Верховный Совет Президиум Секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль. 1940 ий 7 август.

СССР Прокурорым назначитлыме нерген

Советский Социалистический Республика-шамыч Союзын Верховный Советше **пунчалеш:**

Виктор Михайлович **Бочков** йолташым СССР Прокурорлан назначитлаш.

СССР Верховный Совет Президиум Председатель М. КАЛИНИН.
СССР Верховный Совет Президиум Секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль. 1940 ий 7 август.

О. В. Куусинен йолташым СССР Верховный Совет Президиум Председательын заместительжылан сайлыме нерген

Советский Социалистический Республика-шамыч Союзын Верховный Советше **пунчалеш:**

Отто Вильгельмович **Куусинен** йолташым СССР Верховный Совет Президиум Председательын заместительжылан сайлаш.

СССР Верховный Совет Президиум Председатель М. КАЛИНИН.
СССР Верховный Совет Президиум Секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль. 1940 ий 7 август.

С. К. Тимошенко йолташым СССР Верховный Совет Президиумын членже обязанность деч утарыме нерген

Советский Социалистический Республика-шамыч Союзын Верховный Советше **пунчалеш:**

Советский Союз маршал Семен Константинович **Тимошенком** СССР Оборона Калык Комиссарлан назначитлымылан лийын тудым СССР Верховный Совет Президиумын членже обязанность деч утараш.

СССР Верховный Совет Президиум Председатель М. КАЛИНИН.
СССР Верховный Совет Президиум Секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль. 1940 ий 7 август.

Советский Союз маршал К. Е. Ворошиловым СССР Калык Комиссар-шамыч Совет Председательын заместительжылан да СССР СНК-а пеленсе Оборона Комитет Председательлан назначитлыме нерген СССР Верховный Совет Президиумын Указшым пеҥгыдемдыме нерген

Советский Социалистический Республика-шамыч Союзын Верховный Советше **пунчалеш:**

Советский Союз маршал Климент Ефремович **Ворошиловым** СССР Калык Комиссар-шамыч Совет Председательын заместительжылан да СССР Калык Комиссар-шамыч Совет пеленсе Оборона Комитет Председательлан пеҥгыдемдаш.

СССР Верховный Совет Президиум Председатель М. КАЛИНИН.
СССР Верховный Совет Президиум Секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль. 1940 ий 7 август.

В. А. Малышев йолташым СССР Калык Комиссар-шамыч Совет Председательын заместительжылан назначитлыме нерген СССР Верховный Совет Президиумын Указшым пеҥгыдемдыме нерген

Советский Социалистический Республика-шамыч Союзын Верховный Советше **пунчалеш:**

Вячеслав Александрович **Малышев** йолташым СССР Калык Комиссар-шамыч Совет Председательын заместительжылан пеҥгыдемдаш.

СССР Верховный Совет Президиум Председатель М. КАЛИНИН.
СССР Верховный Совет Президиум Секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль. 1940 ий 7 август.

М. Г. Первухин йолташым СССР Калык Комиссар-шамыч Совет Председательын заместительжылан назначитлыме нерген СССР Верховный Совет Президиумын Указшым пеҥгыдемдыме нерген

Советский Социалистический Республика-шамыч Союзын Верховный Советше **пунчалеш:**

Михаил Георгиевич **Первухин** йолташым СССР Калык Комиссар-шамыч Совет Председательын заместительжылан пеҥгыдемдаш.

СССР Верховный Совет Президиум Председатель М. КАЛИНИН.
СССР Верховный Совет Президиум Секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль. 1940 ий 7 август.

А. Н. Косыгин йолташым СССР Калык Комиссар-шамыч Совет Председательын заместительжылан назначитлыме нерген СССР Верховный Совет Президиумын Указшым пеҥгыдемдыме нерген

Советский Социалистический Республика-шамыч Союзын Верховный Советше **пунчалеш:**

Алексей Николаевич **Косыгин** йолташым СССР Калык Комиссар-шамыч Совет Председательын заместительжылан пеҥгыдемдаш.

СССР Верховный Совет Президиум Председатель М. КАЛИНИН.
СССР Верховный Совет Президиум Секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль. 1940 ий 7 август.

СССР Калык Комиссар-шамычым назначитлыме нерген СССР Верховный Совет Президиумын Указше-шамычым пеҥгыдемдыме нерген

Советский Социалистический Республика-шамыч Союзын Верховный Советше **пунчалеш:**

СССР Оборона Калык Комиссарлан Советский Союз маршал Семен Константинович **Тимошенком**,

СССР Нефтяной промышленность Калык Комиссарлан Иван Корнеевич **Сединым**,

СССР Электростанций-шамыч Калык Комиссарлан Андрей Иванович **Летковым**,

СССР Электропромышленность Калык Комиссарлан Василий Васильевич **Богатыревым**,

СССР Черный металлургий Калык Комиссарлан Иван Тевадросович **Тевосяным**,

СССР Цветной металлургий Калык Комиссарлан Петр Фадеевич **Ломаком**,

СССР Судостроительный промышленность Калык Комиссарлан Иван Исидорович **Носенком**,

СССР Нелэ машиностроений Калык Комиссарлан Александр Илларионович **Ефремовым**,

СССР Целлюлозный ден Бумажный промышленность Калык Комиссарлан Николай Николаевич **Чеботаревым**,

СССР Рыбный промышленность Калык Комиссарлан Александр Акимович **Ишковым**,

СССР Текстильный промышленность Калык Комиссарлан Илья Николаевич **Акимовым**,

СССР Чодра промышленность Калык Комиссарлан Федор Васильевич **Сергеевым**,

СССР Государственный Банк Правлений председательлан Николай Константинович **Соколовым** назначитлыме нерген СССР Верховный Совет Президиумын Указше-шамычым пеҥгыдемдаш.

СССР Верховный Совет Президиум Председатель М. КАЛИНИН.
СССР Верховный Совет Президиум Секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль. 1940 ий 7 август.

„Йошкар Армийын высший командный составшылан воинский званийым установитлыме нерген" СССР Верховный Совет Президиумын Указшым пеҥгыдемдыме нерген

Советский Социалистический Республика-шамыч Союзын Верховный Советше **пунчалеш:**

„Йошкар Армийын высший командный составшылан воинский званийым установитлыме нерген" СССР Верховный Совет Президиумын 1940 ий 7 майысе Указшым пеҥгыдемдаш.

СССР Верховный Совет Президиум Председатель М. КАЛИНИН.
СССР Верховный Совет Президиум Секретарь А. ГОРКИН.

„Военно-Морской Флотын высший командный составшылан воинский званийым установитлыме нерген" СССР Верховный Совет Президиумын Указшым пеҥгыдемдыме нерген

Советский Социалистический Республика-шамыч Союзын Верховный Советше **пунчалеш:**

„Военно-Морской Флотын высший командный составшылан воинский званийым установитлыме нерген" СССР Верховный Совет Президиумын 1940 ий 7 майысе Указшым пеҥгыдемдаш.

СССР Верховный Совет Президиум Председатель М. КАЛИНИН.
СССР Верховный Совет Президиум Секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль. 1940 ий 7 август.

„8 часан паша кечыш, 7 кечан паша арняш куснымо нерген да пашазе ден служащий-шамычын предприятий ден учреждений гыч самовольно каймыштым чарыме нерген" СССР Верховный Совет Президиумын Указшым пеҥгыдемдыме нерген

Советский Социалистический Республика-шамыч Союзын Верховный Советше **пунчалеш:**

„8 часан паша кечыш, 7 кечан паша арняш куснымо нерген да пашазе ден служащий-шамычын предприятий ден учреждений гыч самовольно каймыштым чарыме нерген" СССР Верховный Совет Президиумын 1940 ий 26 июньысо Указшым пеҥгыдемдаш.

СССР Верховный Совет Президиум Председатель М. КАЛИНИН.
СССР Верховный Совет Президиум Секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль. 1940 ий 7 август.

„Машинно-тракторный станцийыште паша ыштыше тракторист ден комбайнер-шамычын паша гыч самовольно каймашыштым чарыме нерген" СССР Верховный Совет Президиумын Указшым пеҥгыдемдыме нерген

Советский Социалистический Республика-шамыч Союзын Верховный Советше **пунчалеш:**

„Машинно-тракторный станцийлаште паша ыштыше тракторист ден комбайнер-шамычын паша гыч самовольно каймашыштым чарыме нерген" СССР Верховный Совет Президиумын 1940 ий 17 июльысо Указшым пеҥгыдемдаш.

СССР Верховный Совет Президиум Председатель М. КАЛИНИН.
СССР Верховный Совет Президиум Секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль. 1940 ий 7 август.

(МУЧАШЫЖЕ 3-шо СТР.)

„Промышленный предприятий-шамычын начар качестван але комплектный огыл продукцийым лукмылан да обязательный стандартым шуктыдымылан ответственность нерген“ СССР Верховный Совет Президиумын Указшым пенгыдемдыме нерген

Советский Социалистический Республика-шамыч Союзын Верховный Советше пунчалеш:

„Промышленный предприятий-шамычын начар качестван але комплектный огыл продукцийым лукмылан да обязательный стандартым шуктыдымылан ответственность нерген“ СССР Верховный Совет Президиумын 1940 ий 10 июльысо Указшым пенгыдемдаш.

СССР Верховный Совет Президиум Председатель М. КАЛИНИН.
СССР Верховный Совет Президиум Секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль. 1940 ий 7 август.

ВЛКСМ УСТАВЫМ НАРУШАТЛАТ

Ново-Тор'яльский район „1 май“ колхоз (Ново-Тор'яльский сельсовет) пеленсе первичный комсомольский организаций шке пашажым начар ышта. 3 тылзе лиеш комсомольский погынымаш лийын огыл. Посна комсомолец-шамыч 2—3 тылзе дене членский взносым тӱлен огытыл.

И. Петухов ден **В. Окольников.**

ПРИЗЫВЛАН ЯМДЫЛАЛТЕШ

Мари-Турекский район „Вторая Пятилетка“ колхозын призывникше комсомолец А. Ягодаров йолташ кызыт шуушаш призывлан сайын ямдылалтеш. Тудо 4 оборонный значоклан нормым сдатлен. Адак шке политический шинчымашыжым нӧлташлан регулярно газета-шамычым налын, лудын шога. **А. Сергеев.**

Верховный суд пеленсе комсомольский организацийын секретарьже О. Н. Бахтина йолташ руководящий комсомольский орган-шамычым сайлымаш нерген ВЛКСМ ЦК-ын инструкцийжым комсомолец-шамычлан лудын умылтара,

Фото М. Чуршуковын.

Организацийыште пашам саемдыман

„У илыш“ колхоз пеленсе (Ново-Тор'яльский район) комсомольский организацийым организоватлымылан кок ий лиеш. Кок ий жапыште тиде организацийыште 9 комсомолец гыч 6 комсомолец гына кодын. Комсомольский организацийын секретарьже Я. Назаров йолташ несоюзный молодежь коклаште нимогай воспитательный пашамат ок ыште. Е. Бирюкова йолташын да молынат комсомолыш пураш желанийышт уло, нуно колхоз пашаште кечаш паша нормым утыж дене темен шогат. Но нуным комсомолыш огыт шупш.

Май тылзе деч вара комсомольский погынымаш лийын огыл. Комсомолец-шамыч членский взносым жапыштыже огыт тӱлӧ. ВЛКСМ ЦК XI пленумын материалже-шамычым изучитлен огытыл. Южо комсомолец-шамычын дисциплинышт пытырак начар. И. Назаров йолташ 2 августышто тӱредаш лекме олмеш, „Ильин“ пазарышке веле миен, 3 августышто кече мучко йӱын коштын.

Март тылзыште колхозеш Осоавиахим организацийым организоватлыме ыле. Организацийын председательже комсомолец Д. Петухов йолташ нимогай пашамат огеш ыште.

Ынде мутым ВЛКСМ Ново-Тор'яльский райкомлан пуэна: молан „У илыш“ колхозышто комсомольский паша тыгай начар положенийыш шуын?

А. Ермаков.

Членский взнос оксам начар тӱлат

ВЛКСМ ЦК-н XI пленумжо комсомолышто членский взносым тӱлымӧ нерген посна вопросым обсуждатлен да кажне комсомольский организаций деч членский взносым шке жапыште тӱлен шогымашым требоватлен. Но посна комсомольский организаций-шамыч тиде шотышто таче кече мартенат нимогай вашталтышымат ыштен огытыл.

Теве Оршанский комсомольский организаций членский взнос оксам ик кварталланат тӱрыс тӱлен огыл. 1 августлан 4.375 тенге гыч 3.144 тенгем гына тӱлен. 1940 ийлан 21 комсомольский организаций членский взносым сберкассышке йӧршеш сдатлен огытыл. „Куат“ (секретарь И. Ф. Коржанов йолташ), Сталин лӱмеш (секретарь Г. И. Лежнин йолташ) да моло колхозла пеленсе комсомольский организаций-шамычат 1940 ийыште членский взнос оксам ик кумырымат сдатлен огытыл.

Нине ситыдымаш-шамыч тудым ончыктат: ВЛКСМ Оршанский райком да тудын секретарьже Мотовилов йолташ комсомольский членский взнос окса погымашке вниманийым ситышын ойырен огыл.

Комсомолыш угыч пуртымо-шамыч дене пашам пешак начарын ыштат. Садланак вет 1939 ий ден 1940 ийыште комсомолышко пуртымо 72 комсомолец комсомольский билетым налын огытыл. Нинын коклаштыже 18 еҥым 1939 ийыште пуртымо улыт.

Оршанский райкомолан нине ситыдымаш-шамычым кӱчык жапыште пытарашлан чыла мерым ыштыман.

Мих. Толстухин.

„Труженицаште“ положенийым вашталтыман

„Труженица“ артельыште комсомольский ийготан ятыр стахановка ден ударница-шамыч улыт. Нуным комсомолышко шупшмо шотышто комсомольский организацийын секретарьже Тюрин йолташ пашам шагал ышта. Садланак вет комсомольский организацийыште 38 комсомолец гына уло. Нине комсомолец-шамыч кокла гыч 14 комсомолец веле „ВКП(б) краткий курс историйым“ изучатлат. Нунын жат южышт конспектымат огыт возо. Изучатлыше-шамыч коклаште ваш-ваш полышымаш уке.

„ВКП(б) краткий курс историйым“ изучатлыше-шамыч дене теоретический собеседованийым ик ганат эртарыме огыл. Умлыдымо вопрос-шамычыштлан вашмутым пуашлан комсомольский организацийын секретарьже Тюрин йолташ вниманийым шагал ойыра.

Молодежь коклаште агитационно-массовый пашат начар ышталтеш. Тиде организацийыште 3 агитатор-шамыч улыт, но пашашт огеш кай. Агитатор Тюрин йолташ июль тылзыште 3 гана беседым эртарышаш ыле гын, ик ганат эртарен огыл. СССР Верховный Совет Шымымше Сессийын материалжым изучатлымашымат начар организоватлат. Тыгак добровольный общество-шамычат пашам начар ыштат.

Комсомольский организацийже ВЛКСМ ЦК-н XI пленумжо деч вара нимогай вашталтышым огеш кой. Комсомолка К. Токарева йолташ 7 тылзылан членский взносым тӱлен огыл. Тыгак Яндыганова ден Черняева йолташ-шамыч 3 тылзылан тӱлен огытыл.

Борис Э. ден **Н. Тымбаршев**

Комсомольский орган-шамыч сайлымашым сай ямдылалтын вашлийман

ВЛКСМ ЦК-н пунчалже почеш 1 сентябрь гыч 1 октябрь мартен руководящий комсомольский орган-шамычым сайлымаш эрталтеш. Мемнан республикыштына ВЛКСМ Обком бюрон пунчалже почеш первичный комсомольский организаций - шамычлаште отчетно-сайлымаш погынымаш-шамыч 1 сентябрь гыч 14 сентябрь мартен, городской ден районный конференций-шамыч 15 гыч 20 сентябрь мартен эртаралтыт да XVI ВЛКСМ Областной конференций 26 сентябрьыште почылтеш.

Кажне комсомолец да комсомольский организаций-шамычлан комсомольский орган-шамыч сайлымашым сай ямдылалтын вашлийман. Кызыт первичный комсомольский организацийлаште ВЛКСМ ЦК-н инструкцийжым келгын умылтарымаш да отчетно-сайлымашлан ямдылалтмаш нерген комсомольский погынымаш-шамыч эртаралтыт. Тиде погынымашыште кажне комсомолецлан отчетно-сайлымашым кугу сеҥымаш дене вашлийлан обязательствым налман. Отчетно-сайлымашлан ямдылалтмаш райкомол да горкомол пеленсе организоватлыме комиссий-шамычын пашаштым саемдыман. Нине комиссий-шамыч отчет ден сайлымашлан ямдылалтмаште кугу полышым пуэн шогышаш улыт.

Республикысе ятыр первичный комсомольский организаций-шамыч отчетно сайлымаш погынымашым паша производительность нӧлталтмаш дене вашлийыт. Теве „Изи Кокшан“ колхоз пеленсе первичный комсомольский организацийыште (Йошкар-Олинский район) комсомольский орган-шамыч сайлымашлан ямдылалтмаш нерген вопросым обсуждатлымек, кажне комсомолецлан шурно погымаш кампанийыште активын участвоватлаш, пашам стахановски ышташ пунчалым луктыныт. Комсомолец-шамыч шке обязательствыштым честь дене шуктен шогат. Шурно погымаште пашам стахановски ыштат. Пытартыш жапыште тиде организаций 6 комсомолец гыч 17 комсомолец марте кушкын.

Южо ВЛКСМ райком пеленсе комиссий-шамычат пашам начар огыл ыштат. Теве Горно-Марийский райкомол пеленсе военно-физкультурный комиссий комсомолец-призывник - шамыч дене Козмодемьянск—Юрино — Козмодемьянск маршрут дене шлюпочный походым организоватлен. Тиде походышто 20 комсомолец-призывник-шамыч участвоватленыт.

Люльпанский МТС - ын ятыр комсомолецше-шамыч отчетно-сайлымаш погынымашым паша производительность нӧлтымаш дене вашлийыт. Тидым льнотеребильщица - комсомолка Культенкова йолташын кажне кечын 3,6 га олмеш 9 гектар йытыным кӱрмаш гычат рашак ужаш лиеш.

Туге гынат, ятыр комсомольский организаций, ВЛКСМ райком-шамыч комсомольский орган - шамыч сайлымашым сеҥымаш-шамыч дене сай ямдылалтын вашлийлаш верч начар кучедалыт. Теве Куженерский райкомол (секретарь Солдатов йолташ) комсомольский организаций-шамыч верлаште кузе отчетно-сайлымашлан ямдылалтыт огеш шанче.

Руководящий комсомольский орган-шамычым сайлымаш тӱҥалмашке жап пел тылзе гына кодын. Кажне комсомольский организаций да ВЛКСМ райком, горком-шамычлан тиде жапым моштен кучылтман. Кызытак кажне комсомолецым ВЛКСМ ЦК-н инструкцийже дене ознакомитлыман. Кажне комсомольский организацийым да комсомолецым сайлымашым у сеҥымаш - шамыч дене вашлийлмашке, чыла комсомольский пашам виянгдымашке мобилизоватлыман. Кажне комсомолец хозяйственно-политический кампанийыште, у тунемме ийлан ямдылалтмаште активно участвоватлен шогыжо, шурно погымаште стахановский пашаж дене моло колхозник - шамычлан примерым ончыктыжо.

Отчет ден сайлымаш тӱҥалмешке комсомольский озанлыкыште порядкым ыштыман, адак комсомольский взносымат тӱрыс тӱлыман. Первичный организаций, бюро да комитет секретарь-шамычлан, групорг - шамычлан кызытак первичный организацийын паша ыштымыже нерген отчетым возаш тӱҥалман. Отчетно - сайлымашым сай ямдылалтын вашлийман да кӱкшӧ идейно политический уровенеш эртарыман.

П. ЩЕРБАКОВ, ВЛКСМ Маробком секретарь.

26

ИНОСТРАННЫЙ ТЕЛЕГРАММА-ШАМЫЧ

Германский авиацийын действийже-шамыч

Берлин, 13 август. (ТАСС). Германский информационный бюро тыге увертара: таче эрдене Дуврыш налетым ыштыше „Хейнкель“ типан германский самолет-шамыч группа Дил деч западыштырак противникын германский самолет-шамычым лӱйкалыше кок патрульный судныжым вӱд йымак волтен колтен.

Таче эрдене германский истребитель - шамыч Дувр дене аэростат - шамычым йолыштылман воздушный заграждениййш угыч атакым ыштеныт. Ныл аэростатым волтен шумо, аэростат-шамыч чыланат йӱленыт. Тыште воздушный бой лийын огыл.

Берлин, 13 август. (ТАСС). Германский авиацийын таче эрдене Южный Английысе аэродромлашке ыштыме налет-шамычын результатшт нерген германский информационный бюрон увертарымыже почеш военный источникла гыч пале лийын: налет-шамыч Истчерчысе, Портсмутысо да Олдершотысо аэродромлашке ышталтыныт ыле, аэродром - шамыч йӧршеш шалаталтыныт. Шуко по жар ден пудештальмашым палемдыме. Мланде ӱмбалне икмыняр самолетым пытарыме. Тиде районышто лийше воздушный бойыште английский авиаций 14 самолетым йомдарен. 5 германский самолет шке базышкыже пӧртылын огыл.

Китайыште военный действий-шамыч

Центральный Китайыште

„Шэньчжоужибао“ газетын увертарымыже почеш пале: 11 августышто японский военный корабль-шамыч провинцийын северо-восточный побережьысе населенный пунктлажым ада-кат Чжэньхай районышто Чжэцзян артиллерий дене лӱйкаленыт. Китайский береговой артиллерий японский корабль - шамычлан решительный сопротивленийым ыштен да нуным тенгызыш поктен колтен.

* * *

10 августышто Хунань провинцийыште японский авиаций Хэнчжоу олам бомбардироватлен. Олаште американский миссий шаланен, тудын пӧрт ӱмбалныже американский флагым сӱретлыме ыле.

12 августышто японский самолет-шамычын икмыняр группышт Сычуань провинцийысе ятыр олалам бомбардироватленыт. Чунцзиныште тревога 4 час утла шуйнен. Бомбардироватлымашын подробностьшо пале огыл.

Централ Ньюс агенство тыге увертара: японский авиацийын 11 августышто Чунцзиныш налетым ыштымыже годым волтен шумо 5 самолетым мумо.

13 август (ТАСС).

ИТАЛЬЯНСКИЙ КОМАНДОВАНИЙЫН СВОДКЫЖО

Рим, 13 август. (ТАСС). Стефани агентство итальянский командованийын сводкыжым увертара. Тушто тыге ойлалтеш: „11 августышто 13 часыште противникын Британский Сомалим аралыше тӱҥ вийже-шамыч дене итальянский войска-шамычын первой гана ваш тӱкнымышт лийын. Мемнан вий-шамычын наступатлымышт дене Ададлех ял зонышто кугу бой-шамыч лийыныт. Ададлех ялым налме. Бой кызытат лийын шога. Тиде зоныштак мемнан самолет-шамыч противникын „Бленхейм“ типан самолетшым волтен шуэныт. Ме бойышто ик самолетым йомдарен улына. Итальянский самолет-шамыч Мальта островышто горючий склад - шамычым бомбардироватленыт, бомбардироватлыме дене кугу пожар лиеден.

Кокияшым ӱдат

Йошкар - Олинский районысо ятыр онччыл колхоз-шамыч 13 августышто кокияшым ӱдаш тӱҥалыныт. Ӱдымаш Михайловский, Русско-Кукморский сельсоветлаште сай кая. „Свободный труд“ колхоз (председатель Шадрин йолташ) 14 августлан 11 гектарым да „Пролетарская победа“ колхоз (Михайловский сельсовет) 8 гектарым сай качество дене ӱденыт.

Но Чкаэнгерский ден Азановский сельсовет-шамыч ӱдымаште почеш шӱдырнат. Чкаэнгерский сельсоветысе 16 колхоз гыч кокияшым ӱдаш улыжат ик колхоз гына лектын.

Ив. Литвин.

Икияшым организованно погат

„Кугу ер“ колхоз (Шалинский сельсовет) шӱльӧ тӱредаш виян пижын. Колхозник дене колхозник, звено дене звено-шамыч коклаште социалистический соревнований кумдан шарлыме дене паша производительность кече еда нӧлталтеш. Теве Н. Матвеева, Муравьева, А. Крылова, Иванова йолташ-шамыч кечеш 0,15 гектарым тӱредыт. Комсомолец-агитатор Краснов, Васильев, Анисимов йолташ-шамыч нурышто чарныме газетым, художественный литературым лудыт, Советский Союзын внешний политикыжым умылтарен шогат. Колхозышто паша дисциплинат пеҥгыде. Пырдыж газета 6 кечеш ик гана лектеш.

„Спартак“ колхозат шӱльӧ тӱредмаште вараш огеш код. Колхозын стахановкаже Е. Ипатова, Т. Белкина. Р. Степанова, У. Петрова, К. Лыжина йолташ-шамыч паша нормым 190 процент марте темен шогат. Агитационный пашат сайын кая.

Районысо колхоз-шамыч икияшым погымо дене пырля кокияшым шияш тӱҥалыныт. Мало - Кушнинский сельсоветысе колхоз-шамыч первый шийме 500 центнер у пырчым государствылан пуэныт. Крыловых лӱмеш колхоз 200 центнер, „Йошкар кече“ 40 центнер, „Пашаче“ 35 центнер сай качестван уржам государствылан сдатеныт.

З. Кушаков.

Моркинский район.

Лагерьыште ик кече

Эр. Йырваш тымык, кайык-шамычын сылне муро йӱкшыг гына “Таир“ ер воктенсе кожлам шергылтарат.

Жап 7 шагат. Тамле омо дене малше пионер-шамычым помжалтен; тымык эрым пионерский горн шергылтарыш. Бронзовый могыран рвезе-ӱдыр-шамыч павильонла гыч куржын лектын, утренний зарядкыш погынат. Лагерник-шамыч зарядкым пеш чот йӧратат. Садланак нуно зарядкыш ик ен семын погынышт. Утренний туалет пытымек, йошкар галстукан пионер-шамыч линейкыш шогалыт. Кумышо отрядысе 1-ше номеран звеносо дежурный трибуныш кӱза. „Смирно!“ лагерь мучко команда шергылтеш. Рапорт-шамычым пуаш тӱҥалыт. Эн первояк 1-ше номеран отряд советын председательже, тидын почеш моло отряд советын председательышт кӱчык мут дене рапортоватлыт. Вот лагерь дежурный О. Бастракова йолташ старший вожатый Е. Михайлов йолташлан рапортым пуа.

— Лагерьыште чылаже 196 ен: 17 ен уке, нунын кокла гыч 2 черле, молышт дежурный улыт. Адак „Смирно!“ команда шергылт кайыш. Мачт вуйыш йошкар флаг нӧлталтеш. Флагым нӧлтымӧ годым пионер-шамыч пролетарский гимным — „Интернационалым“ мурат.

Эр кочкыш деч вара отрядлаште шокшо паша тӱҥалеш. Лагерьыште творческий паша шолеш. Яра шинчыше иктат уке: ик звеношто литературный произведений - шамычым изучатлат, весыште—кугу пролетарский писатель М. Горькийын илыш-корныжо нерген беседым эртарат, южышт — чодраште мӧрым, понгым поген коштыт. Тыге жап сылнын эрта... Звонок. Чыланат столовыйыш погынат. Тыште Кечывал кочкыш деч вара мертвый час. Адак йырваш шып. Лагерьник - шамыч тамле омо дене малат. Звонок деч вара адакат илыш шолеш. Кружок-шамыч пашам ыштат. Ик вере танцоватлат, вес вере—мурат, оборонный значоклан нормым сдатлат молат.

Кас кочкыш деч вара линейка. Вара тамле омо лагерьник-шамычым койкыш пышта.

А. **Замятин.**

Тӱред пытареныт

Ленин лӱмеш колхоз пеленсе (Звениговский район) комсомольский организаций колхозышто паша дисциплиным пеҥгыдемдышаш верч, шурно погымашым шке жапыштыже эртарышаш да пырчым йоктарыде погенналаш верч ятыр тыршен. Кызыт тиде колхоз икияшым тӱред пытарен. Тӱредмаште стахановец ден ударник - шамыч ятыр кушкыныт. Комсомолка Н. Сидорова ден И. Скворцова да моло йолташ-шамыч кече еда нормым эртарен тӱредыныт.

Н. Тымбаршев.

Сессий материалым умылтарат

„Крупный пахарь“ колхозышто (Куженерский район) комсомолец-агитатор Ф. Курочкин ден Н. Петухова йолташ-шамыч шурно кочкышт ден колхозница-шамычлан Первый Созыв СССР Верховный Совет Шымымше Сессийыштыже ыштыме Молотов йолташын „Советский Союзын внешний политикыже нерген“ докладшым лудын умылтарат.

Курочкин.

Кӱчыкын

Куженер. „У пеледыш“ колхозысо призывник-комсомолец А. Иванов, Н. Ермин, А. Майоров йолташ-шамыч призыв кечым 4 оборонный значок дене вашлийыт.

А. Иванов.

Морко. „Волгыдо“ колхоз (Весьшургинский сельсовет) пеленсе комсомольский организацийысе комсомолец-допризывник Н. Сергеев, И. Яковлев йолташ-шамычат призыв вашеш ныл оборонный значоклан нормым сдатеныт.

Н. Васильев.

Пектубаево. „Чирки“ колхозын членыжт Т. Кузнецова, С. Москвин йолташ-шамыч кече еда 0,54 гектар площадьыште шурным погат. Комсомолка Д. Новоселова йолташ 180 кылта олмеш 210 кылтам пидеш.

С. Москвин.

Параньга. Ирмучашский сельсовет „Марий“ колхоз 1940 ийыште тӱлышаш налогым, страховкым 100 процентлан тӱрыс тӱлен. Кумышо Пятилетка (кумышо ий выпуск) заемланат окса тӱлымаш сай кая.

А. Иванов.

Куженер. Юледӱр селасе шемер шамыч черкым клубыш савыраш пунчалыныт. Клуб Октябрьский революцийын XXIII идалыкышлан ыштал шукталтеш.

Иванов

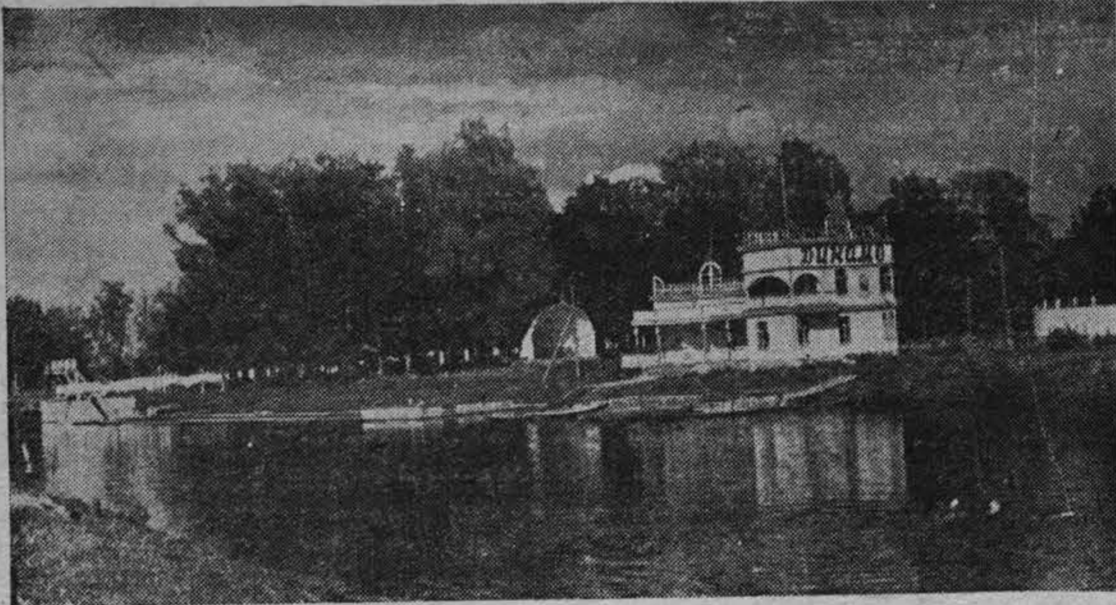

Йошкар-Ола. Снимкыште: „Динамо“ спортивный обществын стадионжо.
Фотоэтюд М. Чуршуковын.

Отв. редакторын заместительже—*В. М. БОРИСОВ.*

АДРЕС РЕДАКЦИИ: Мар. АССР, г. Йошкар-Ола, Дом Советов, 4 этаж, № комнат 69—70, № телефона 90.
Э50. Йошкар-Ола, 1-ая типография Маргосиздата.